



ÜRKEK ADIMLARDAN İLACA VARAN GERÇEKLER

-Sıra sizde bey amca! diye seslendi doktorun sekreteri.

Öylesine fazla beklemişti ki, okunmadık yer bırakmadığı gazeteyi masanın üzerine koydu, ya-vaşça doğruldu ve muayene odasına doğru yürüdü...

Tarımla uğraşan orta halli bir köylüydü. İşlerinin pek iyi gitmediği bu yıl, aksilikler de bir türlü bırakmıyordu peşini. Şimdi de hastalanmıştı. Kuşkusuz bu onun tercihi değildi; onca ekonomik çıkmazına karşın bozulan sağlığını tekrár geri kazanmak zorunda idi. Geçen yıl sağlık harcamaları için ayırdığı para yetmediği gibi yiyecek bütçesinde oldukça sarsılmıştı.

Yine de hastalığının ileri boyutlarına karşın, doktorun röntgen, laboratuvar tetkiki gibi araştırmalara yönelmemiş olmasından ötürü kendini şanslı kabul ediyordu. Ve şimdi ürkek adımlarla bir eczaneye yaklaşmaktaydı..

-Şu reçetemdeki ilaçların tutarını söyler misiniz?

Eczacıdan aldığı fiyat, onun eczane raflarını süsleyen ilaca bakan gözlerindeki umutsuzluğun bir suretiydi sanki.

Eczacı ise verdiği yanıtın tüm sorumlusu kendisiymiş gibi, birçok hastasında şimdiye değin gözlediği ve artık sıradanlaşan bir tepkisel eğilimle şu anda da karşı karşıya olduğunu sezinleyerek;

-Amca, bu reçetedeki ilaçların fiyatının bu

denli pahalı oluşu senin olduğu kadar benim de dışında olduğumuz bir oluşumun sonucu. Bende ilaçların pahalı oluşundan memnun değilim ve sana bu reçetenin tutarını söylerken büyük eziklik duymaktayım. Bugün için görevim, ilacı sana ulaştırmak ve onun etkinliğini sağlamaktır. Karşı karşıya gelişimizi bu çerçevede değerlendirmeni isterim. İlacın pahalı oluşu, piyasada bazen bulunmayışı, bazı serilerinin bozuk oluşu ise... gibi açıklamalarda bulunmak zorunda kaldı.

Yaşlı adam, eczacıyı dinlerken bir takım geleneksel değer yargılarında sarsıntıya uğradığını yaşıyor gibiydi. Birden ussal bir çağrışım ile biraz önce doktorun bekleme salonunda okuduğu gazeteyi anımsadı. İç sayfalardan birinde sendika adlı bir kuruluşun o çarpıcı ilanında neler okumamıştı ki;

"..... İlaç Endüstrisi kullanım biçimlerine göre, sayıları 3586'yı bulan 1800'ü aşkın ilacı her an hazır tutma uğraşı veriyor... Ve ürünlerini gerçek değerleriyle satarak çağdaş düzeyini koruyabilmek için yeni bir dönemden geçiyor. Bu dönemin yorumlanış biçimini insafsızlık olarak niteliyor. Artık İlaç Endüstrisi doğru bilgilerle tanıtılmak isteniyor. "İlaç... ilaç..." diye diye, bilir bilmez söylenenlere, yazılanlara son vermek istiyoruz..."

Bir yandan Eczacının açıklamaları, diğer yandan da bu ilanla kafası iyice karışmıştı. Elinde reçetesi, öyle donup kaldığı eczane ortasında, çaresizlikle bilinmezliğin gelgitinde allak bulak olmuştu. Kuşkusuz vardı bir bilemediği; nereden bilebilirdi doğallığıyla!



Evet, yaşlı adam nereden bilebilirdi alıcısı olmadıği ilacı ve... Biraz önce okuduğı gazete ilanında belirtilen insafsızlığın gerçek adresini...

- Yüzde seksen oranda ilaç hammaddesinin dışardan geldiğini,

- Know-how yöntemleriyle dışa bağımlılığın giderek daha da arttırıldığını,

- Dünya Sağlık Örgütü'nün gelişmemiş ülkeler için 250, gelişmekte olan ülkeler için 600-700, gelişmiş sanayi ülkeleri için 1000 tür ilacın yeterli olduğunu önerdiğini,

- Ülkemizdeki ilaç tüketiminin % 50'sinden çoğunu yabancı sermayenin ellerinde tuttuğunu,

- Yine ülkemizde üretilen ikibin ilacın sadece üç yüz üç kalemını üreten beş büyük firmanın satış piyasasının yaklaşık yarısını elinde tuttuğunu,

- İlacın böylesi bir tekelci pazar yapısına karşın, onun serbest rekabet koşullarında değerlendirildiğini,

- Yeni çıkarılan ilaç fiyatlarına ilişkin tebliğ ile ilaç maliyet unsurlarının % 10'u aşması halinde hemen zam isteminde bulunulduğunu,

- Bu istemlerin resmi mercilerce on işgünü içerisinde karara bağlandığını, aksi taktirde yeni fiyatın onandığını,

- İlaç hammaddesinin istenilen yerden ve dilediğinden fiyattan getirilebildiğini,

- İlaçta belirli giderlerin (örneğin reklam giderleri) maliyet içine katıldığını,

- Bir yerlerin, ilaçta fiyatların serbest bırakılmasının büyük sakıncalar üreteceğini devamlı vurgulamasını,

- Çünkü ilacın çok özel bir konuma sahip olduğunu, ona olan gereksinimin fiyatı ne olursa olsun mutlak onun eldesini gerekli kıldığını,

- Onsuz olunmaz toplumsal niteliği nedeni ile ilaç fiyatlarının kontrol altında tutulması ve kontrolün devlet güvencesi altında gerçekleştirilmesinin gerekliliğini,

- İlacın piyasada her türlü koşul ne olursa olsun ve tüketicinin ekonomik koşullarını zorlamayacak fiyatı ile, kaliteli olarak bulunmasının zorunlu olduğunu,

nereden bilebilirdi ki!..

Çağımız dünyasında ilaç sorunu, insan sağlığının bütünselliği içerisinde düşünülür; kâr motoruna akaryakıt yapılamaz. Bugün ilaç, ona ulaşılması güç doruklarda ülkemiz insanının sağlığını tehdit eden boyutlara varmıştır.

İlaca yönelik çözüm, öncelikle ülkemizin kendi çıkarlarını ve hasta yurttaşını korumaya özdeş bir sonuç üretecektir; ilaç hammaddesinin devlet eliyle ve en uygun kaynaklardan sağlanması ve tekellere karşı halkın korunması kısa erimli, ancak acil bir önlem olmalıdır.

Bundan sonrası ise öncelikle bu ön koşulun gerçekleşmesi ile oluşacak bir adımın ışık tutacağı çağdaş düzlemlerdeki ulusal seçeneklerle belirlenecektir.

Ecz.İsmail GÜMRÜKCÜ
Türk Eczacıları Birliği
Merkez Heyeti Üyesi